

Brussel, 19 juli 2021
(OR. en)

10968/21

HYBRID 48
DISINFO 25
AG 69
CYBER 216
DIGIT 103
AUDIO 72
FREMP 216
CMPT 12

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
Betreft:	"Desinformatie met gevolgen voor de EU: aangepakt maar niet beteugeld" (Speciaal verslag nr. 09/2021 van de Rekenkamer) - Conclusies van de Raad (19 juli 2021)

Voor de delegaties gaan hierbij de conclusies van de Raad over "Desinformatie met gevolgen voor de EU: aangepakt maar niet beteugeld" (Speciaal verslag nr. 09/2021 van de Rekenkamer), aangenomen tijdens de 3809e zitting van de Raad, van 19 juli 2021.

**Conclusies van de Raad over Speciaal verslag nr. 09/2021 van de Europese Rekenkamer,
"Desinformatie met gevolgen voor de EU: aangepakt maar niet beteugeld"**

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

- (1) IS INGENOMEN met Speciaal verslag nr. 09/2021 van de Rekenkamer, **"Desinformatie met gevolgen voor de EU: aangepakt maar niet beteugeld"** ("het verslag") en NEEMT NOTA van de bevindingen en aanbevelingen van de Rekenkamer over de aanpak van desinformatie.
- (2) HERINNERT aan de desbetreffende conclusies van de Europese Raad¹ en de Raad², ERKENT dat op dit gebied meer en bredere inspanningen nodig zijn en moet worden voortgebouwd op zowel bestaande als nieuwe initiatieven zoals het Actieplan voor Europese democratie³, het actieplan tegen desinformatie⁴, de praktijkcode betreffende desinformatie⁵ en het actieplan voor de media en audiovisuele sector⁶, onder meer door te zoeken naar geschikte oplossingen tijdens de wetgevingsonderhandelingen over het voorstel voor een wet digitale diensten, met het doel de Europese Unie, haar lidstaten, de burgers van de Unie en de EU-instellingen te beschermen tegen desinformatie, en HERHAALT dat de buurlanden van de EU en de Westelijke Balkan moeten worden geholpen beter bestand te worden tegen desinformatie en buitenlandse inmenging;

¹ Met name de conclusies van de Europese Raad van juni 2019, maart 2019, december 2018, oktober 2018, juni 2018, maart 2018, juni 2015 en maart 2015.

² Met name de conclusies over het versterken van de weerbaarheid en het bestrijden van hybride dreigingen, waaronder desinformatie in de context van de COVID-19-pandemie (ST 13626/20), de conclusies over extra inspanningen ter versterking van de weerbaarheid en bestrijding van hybride dreigingen (ST 14972/19) en de conclusies over het waarborgen van een vrij en pluriform mediastelsel (ST 13260/20).

³ Doc. ST 13678/20 INIT.

⁴ JOIN(2018) 36 final.

⁵ https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=54454

⁶ COM(2020) 784 final.

- (3) HERINNERT aan zijn inspanningen om de maatregelen tegen desinformatie, inclusief buitenlandse manipulatie van informatie, te verbeteren en HERHAALT zijn standpunt dat de aanpak van dit soort dreigingen, waaronder desinformatie, weliswaar de primaire verantwoordelijkheid van de lidstaten blijft, conform de conclusies van de Raad van december 2019, maar dat hiervoor wel een overheidsbrede en samenlevingsbrede totaal-aanpak met goed functionerende samenwerking en coördinatie nodig is, zoals opgemerkt in de conclusies van de Raad van december 2020⁷;
- (4) BENADRUKT dat alle acties ter bestrijding van desinformatie de mensenrechten en de fundamentele vrijheden moeten eerbiedigen, in het bijzonder de vrijheid van meningsuiting, en het democratisch openbaar debat moeten respecteren, waarbij de toegang tot informatie en mediavrijheid, ook rond verkiezingsperiodes, moet worden gewaarborgd;
- (5) ERKENT de vooruitgang die is geboekt bij de uitvoering van het actieplan tegen desinformatie, in overeenstemming met de desbetreffende conclusies van de Raad, en NEEMT ER NOTA VAN dat er sindsdien een aantal initiatieven zijn opgestart, waaronder de oprichting van het systeem voor snelle waarschuwingen dat voor de EU-instellingen en de lidstaten een belangrijk instrument is geworden om informatie uit te wisselen en gezamenlijke activiteiten mogelijk te maken, onder meer door middel van samenwerking met internationale partners zoals de G7 en de NAVO;

⁷ Doc. ST 13626/20.

- (6) ERKENT dat de afdeling Strategische Communicatie van de EDEO en de taskforces van de EDEO (East StratCom Task Force, Task Force Westelijke Balkan, Task Force South) een belangrijke rol hebben gespeeld bij het ondersteunen van de bredere inspanningen van de EU om desinformatie aan te pakken en desinformatieactiviteiten en -berichtgeving veel bekender en zichtbaarder hebben gemaakt, bijvoorbeeld via de activiteiten van het vlaggenschipproject EUvsDisinfo, ook in de context van de COVID-19-pandemie zoals beschreven in de gezamenlijke mededeling van 2020⁸, en HERINNERT aan zijn standpunt uit de Raadsconclusies van december 2020, waarin de Raad de Commissie en de hoge vertegenwoordiger heeft verzocht een holistische, systematische en proactieve aanpak te ontwikkelen om de verschillende verschijnselen aan te pakken door middel van omvattende inspanningen van de EU en de lidstaten, variërend van preventieve maatregelen, opsporing, kwalificatie en identificatie van bronnen tot adequate en doeltreffende beleidsreacties die kosten kunnen meebrengen voor vijandelijke buitenlandse statelijke en niet-statelijke actoren, en door het opbouwen van maatschappelijke veerkracht, het beschermen van de integriteit van het publieke debat en andere middelen;
- (7) ONDERKENT de toekomstige uitdagingen, zoals de toenemende complexiteit van desinformatie, diversificatie van actoren en de snelle ontwikkeling van nieuwe technologieën, en VERZOEKT de Commissie en de hoge vertegenwoordiger de Raad regelmatig op de hoogte te houden van de recente trends en de acties die worden ondernomen om de uitdagingen die desinformatie met zich meebrengt, te lijf te gaan; De Raad MERKT in dit verband OP dat het eind 2020 gepresenteerde Actieplan voor Europese democratie een belangrijk beleidsdocument is waarin aspecten van het actieplan tegen desinformatie worden geactualiseerd;
- (8) MEMOREERT zijn standpunt in de conclusies van de Raad van december 2020 en VERZOEKT alle betrokken belanghebbenden hun inspanningen verder op te voeren en te helpen de doelstellingen van het actieplan tegen desinformatie te verwezenlijken, rekening houdend met het snel veranderende digitale en traditionele medialandschap en de daarmee samenhangende uitdagingen, zoals de noodzaak om de mediageletterdheid verder te verbeteren en te werken aan de alomvattende EU-brede strategie voor media- en digitale geletterdheid om de pluriformiteit, onafhankelijkheid en transparantie te versterken, alsook om beste praktijken uit te wisselen tussen de lidstaten om een veerkrachtiger democratisch kader tot stand te brengen;

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020JC0008&from=NL>

- (9) MOEDIGT alle EU-instellingen, -organen en -agentschappen AAN hun inter- en intrainstitutionele coördinatie te verbeteren om ervoor te zorgen dat de respons van de EU samenhang vertoont en goed is afgestemd op de doelstellingen van het actieplan tegen desinformatie en andere gerelateerde beleids- en wetgevingsinitiatieven van de EU ter bestrijding van desinformatie;
- (10) ONDERSTREEPT het belang van een goede monitoring en evaluatie van de vooruitgang die is geboekt bij de uitvoering van de acties ter bescherming van de Europese Unie, haar lidstaten, de burgers van de Unie en de EU-instellingen, -organen en -agentschappen tegen desinformatie, en VERZOEKT de Commissie en de hoge vertegenwoordiger derhalve na te gaan hoe de verantwoordingsplicht kan worden versterkt, inclusief de mogelijkheid om een kader te ontwikkelen voor het informeren van het publiek en het versterken van de positie van het maatschappelijk middenveld, naast de rapportage aan de Raad, bij de uitvoering van dergelijke acties;
- (11) IS INGENOMEN MET de geplande initiatieven en de lopende werkzaamheden in het kader van het Actieplan voor Europese democratie als tijdige inspanningen om het actieplan tegen desinformatie te actualiseren, alsook in het kader van de wetgevingsonderhandelingen over het voorstel voor een wet digitale diensten, HERHAALT dat er een geschikt, alomvattend en effectief kader moet komen om de verantwoordingsplicht en verantwoordelijkheid van onlineplatforms te vergroten, zoals voorgesteld in nieuwe beleids- en wetgevingsinitiatieven, en ROEPT OP dat de Raad, via de bevoegde voorbereidende Raadsinstanties, voortdurend betrokken wordt bij alle verdere besprekingen over de uitvoering en voortgang van de bovengenoemde initiatieven;
- (12) IS INGENOMEN MET de onlangs aangenomen richtsnoeren voor de versterking van de praktijkcode betreffende desinformatie en zal de inhoud van de aangescherpte praktijkcode aandachtig bestuderen; de Raad ONDERSTREEPT in dit verband dat de verantwoordingsplicht van onlineplatforms verder moet worden versterkt;

- (13) BENADRUKT nogmaals dat het belangrijk is snel prioriteit te geven aan de inspanningen op dit gebied binnen de bevoegde Europese instellingen en daar voldoende middelen voor uit te trekken, en DRINGT er samen met de lidstaten bij de Commissie en de hoge vertegenwoordiger op AAN te blijven werken aan versterking van de afdeling Strategische Communicatie van de EDEO, ook op personeelsgebied, en het systeem voor snelle waarschuwingen verder te ontwikkelen zodat het optimaal kan worden benut, en het op te tuigen als een veel gebruikt, uitgebreid platform dat informatie- en kennisuitwisseling, netwerkopbouw en een meer gecoördineerde respons op desinformatie mogelijk maakt voor zowel de lidstaten als de EU-instellingen;
- (14) IS VAN MENING dat, gezien de steeds grotere rol van nieuwe actoren achter desinformatie-campagnes, het mandaat van de afdeling Strategische Communicatie van de EDEO moet worden herzien en misschien uitgebreid, en NEEMT ER NOTA VAN dat bij een dergelijke herziening rekening moet worden gehouden met het veranderende dreigingslandschap en duidelijke beleidsdoelstellingen voor de afdeling Strategische Communicatie van de EDEO moeten worden gegeven, en tegelijkertijd moet worden vastgehouden aan een risico-gebaseerde aanpak als over prioritering wordt nagedacht;
- (15) MOEDIGT extra inspanningen van het Europees Waarnemingscentrum voor digitale media AAN om de doelstellingen effectief te verwezenlijken en een gelijkmatiger geografische dekking te bereiken, en ONDERSTREEPT de noodzaak van verdere maatregelen ter ondersteuning van media- en digitale geletterdheid voor alle leeftijdsgroepen, alsook voor pluriformiteit en onafhankelijkheid van de media, en onafhankelijk feitenonderzoek, zodat burgers en verenigingen van de Unie desinformatie en andere risico's die ontstaan en worden versterkt door het gebruik van nieuwe technologieën, kunnen herkennen en onder de aandacht brengen;
- (16) ZORGT ERVOOR dat de Raad de uitvoering van het actieplan tegen desinformatie en de daaruit voortvloeiende documenten de komende maanden nauwlettend zal blijven bestuderen en bespreken, mede in het licht van de opmerkingen in het verslag. De Raad BENADRUKT dat het van belang is dat de aanpak bij de verschillende wetgevings- en beleidsinitiatieven ter bestrijding van desinformatie op EU-niveau gericht is op coherentie, tijdigheid, complementariteit en uniformiteit, met inachtneming van de soevereiniteit van de lidstaten, waarbij versnippering van beleid en overlapping van acties moeten worden vermeden.